

4 april 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van Broeders van Huijbergen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 16 augustus 2011. Op 3 november 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Algemeen Overste van de Congregatie van Broeders van Huijbergen (verder: de Congregatie).

Op 19 maart 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet verschenen, omdat hij in [land] woonachtig is. Namens klager is zijn broer, [naam], verschenen. Deze heeft het standpunt van klager toegelicht. Hij werd bijgestaan door mr. Weller voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen [naam] voornoemd, die zijn standpunt nader heeft toegelicht.

2. De klacht

2.1. In de periode 1969/1970, was aangeklaagde klassenhoofd in het internaat [naam] in [plaats], alwaar klager in de eerste klas van de MAVO zat. In eerste instantie werd klager door aangeklaagde vaderlijk bejegend. Gaandeweg werd klager echter bij aangeklaagde op schoot getrokken en betast. Op enig moment moest klager bij aangeklaagde op zijn kamer komen, alwaar ook betastingen plaatsvonden. Na enkele van deze 'sessies' werd klager door aangeklaagde afgetrokken en moest klager dit ook bij aangeklaagde doen. Als klager liet blijken dat hij dit niet wilde, dreigde aangeklaagde dat er problemen voor klager zouden ontstaan. Ook sloeg aangeklaagde klager met een lang stuk hout op zijn vingers, als klager

zich probeerde te onttrekken aan de handelingen die aangeklaagde met hem wenste te plegen. Klager was door deze dreiging bang voor aangeklaagde, maar ook omdat aangeklaagde hem kleineerde in de klas en hem zonder reden in de hoek zette. Op een gegeven moment kreeg klager een soort geheime relatie met een meisje. Toen aangeklaagde hier achter kwam, nam hij klager mee naar zijn kamer waar hij hem met een groot stuk hout zo hard sloeg dat klager zijn arm brak. De directeur van de school deelde aan klager mede dat hij aan de 'buitenwereld' moest vertellen dat hij zijn arm tijdens een voetbalwedstrijd had gebroken. Als klager dat niet deed, zou hij veel problemen krijgen. Uiteindelijk is klager weggevlucht van het internaat. Ter zitting heeft [naam] namens klager de klacht aldus aangevuld dat aangeklaagde klager één keer anaal heeft verkracht en hem voorts herhaaldelijk heeft gedwongen tot orale seks, zowel actief als passief. Klager kon dit eerder door de schaamte die hij voelt niet bekend maken.

2.2. Enkele dagen nadat klager door aangeklaagde zodanig hard was geslagen dat klager een gebroken arm opliep, werd aangeklaagde uit de klas verwijderd onder de mededeling dat aangeklaagde overspannen was.

2.3. Als gevolg van de gebeurtenissen zoals omschreven onder 2.1 is klager reeds op jeugdige leeftijd drugs gaan gebruiken. Klager heeft hierdoor in verschillende klinieken verbleven om zo zijn drugsprobleem de baas te kunnen. Ook kan en kon klager moeilijk omgaan met aanrakingen. Hij raakt(e) hierdoor in paniek. Klager ervaart andere mensen als bedreigend. Het aangaan van normale relaties met mensen werd en wordt hierdoor bemoeilijkt.

2.4. Klager wenst erkenning voor het leed dat hem is aangedaan en het opleggen van maatregelen aan de personen die destijds verantwoordelijk waren en nu nog posities binnen de Congregatie bekleeden. Voorts wenst klager een financiële tegemoetkoming voor de hulpverlening die hij gedurende de jaren heeft ontvangen en een financiële compensatie voor het leed dat hem is aangedaan.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor seksueel misbruik. De broeders die aangeklaagde hebben gekend, waaronder ook [naam], heeft het allen verbaasd dat aangeklaagde beschuldigd wordt van het plegen van seksueel misbruik. Wel is gebleken dat aangeklaagde zeer nauwgezet te werk ging, met een opvallende, volgens sommigen overdreven, zorg voor netheid en orde. Het kon daarbij gebeuren dat aangeklaagde zijn geduld verloor, kwaad en agressief werd en kinderen sloeg. [Naam] heeft ter zitting opgemerkt dat hij geen prettig gevoel kreeg bij de netheid van aangeklaagde en diens woede-uitbarstingen als het niet ging zoals aangeklaagde het wilde. Aangeklaagde is in het schooljaar 1969/1970 met ziekteverlof gegaan. Ondanks het feit dat uit het onderzoek naar aangeklaagde niet is komen vast te staan dat hetgeen waar klager over klaagt is gebeurd, is het niet zo dat [naam] geen waarde hecht aan wat klager stelt. Er is geen reden om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt, met dien verstande dat [naam] in het midden laat of klager destijds zijn arm heeft gebroken. Ter zitting heeft [naam] aangegeven dat zijn medeleven uitgaat naar klager. Hij verafschuwt hetgeen klager is overkomen en schaamt zich diep dat een medebroeder tot dergelijke handelingen in staat is, daarbij misbruik makend van zijn positie en de kwetsbare positie waarin klager destijds verkeerde.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer drieëndertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat, daargelaten of klager destijds zijn arm heeft gebroken (duidelijk is wel dat die arm destijds geblesseerd is geraakt), de gebeurtenissen die klager in zijn klaagschrift en zijn aanvulling daarop schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de schriftelijke verklaring van klager die door [naam] ter zitting is voorgedragen, welke consistent is met wat in het klaagschrift reeds naar voren is gebracht, alsmede met wat in een bijlage bij een e-mailbericht van klager aan mr. Weller d.d. 29 februari 2012 is weergegeven.

4.4. De klachten die bij de Klachtencommissie bekend zijn onder de nummers 2011T478 en 2012T684, ondersteunen, voorts, de klacht van klager, omdat volgens deze klachten aangeklaagde ook bij twee andere leerlingen van [internaat] te [plaats] seksuele handelingen heeft verricht. De in deze twee klachten omschreven handelingen komen in hoofdlijnen overeen met wat klager in zijn klaagschrift en aanvullende verklaringen gesteld heeft. Voorts heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de schriftelijke verklaring van 28 februari 2012 van [naam] die in de periode 1987 / 1994 als klinisch psychologe met klager in aanraking is geweest. Uit haar verklaring blijkt dat tijdens een cursusonderdeel betreffende signalen en gevolgen van seksueel misbruik het gedrag van klager zodanig veranderde, dat [naam] begreep dat er iets emotioneels bij klager was getriggerd uit zijn jeugd-/kinderjaren. In gesprekken die [naam] hierop met klager voerde, vertelde klager haar onder meer over het seksuele misbruik door aangeklaagde. Ondanks het feit dat deze verklaring van [naam] is afgeleid van wat zij van klager gehoord heeft, en derhalve uit dezelfde bron afkomstig is, is de Klachtencommissie van oordeel dat deze getuigenis, gebaseerd op hetgeen klager haar reeds lang geleden heeft verteld, in zoverre bijdraagt aan de aannemelijkheid van de klacht van klager dat deze hierdoor aan geloofwaardigheid wint.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas dertien jaar oud en had kort daarvoor zijn vader verloren. Aangeklaagde gaf klager extra aandacht en klager beschouwde hem als een soort vaderfiguur. Aangeklaagde was voor hem derhalve een vertrouwenspersoon en iemand waarbij klager (aanvankelijk) het gevoel kreeg vaderlijke liefde te ontvangen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Naam] heeft daartoe een eerste stap

gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen en aan [naam] het verzoek te richten dit aan klager over te brengen.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van Broeders van Huijbergen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 4 april 2012 door mr. R.J.M. Smit, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van Broeders van Huijbergen en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.